

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ İLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

SAĞLIK

- Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) tanımına göre, sağlık; fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

- İş Sağlığı ve güvenliği; herhangi bir işyerindeki herhangi bir işte, çalışanların sağlığının ve güvenliğinin tam anlamıyla korunması için, gerek işyerinde kullanılan ham ve yardımcı mamuller ile gerekse makine, ekipman, tesisat ve tertibattan doğabilecek tüm tehlikelerin önlenmesi amacıyla, alınması gerekli tüm önlemleri kapsayan sistemi ifade eder.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YAKLAŞIMLARI

- İş Sağlığı ve Güvenliğinde Eski Yaklaşım :
(Reaktif-Tepkisel veya Retrospektif Yaklaşım)
Bu yaklaşım şekli tespit bazlı yaklaşımdır.
Mevcut aksaklıkların tespitine dayanır.
- İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Yaklaşım :
(Proaktif-Öngörülü veya Prospektif Yaklaşım)
Bu yaklaşım şekli risk bazlı yaklaşımdır.
Risklerin öngörülmesi mantalitesine dayanır.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİNİN SAĞLANMASI İÇİN UYGULANMASI GEREKEN DÖRT TEMEL HUSUS

- Tehlikeli ve zararlı unsurların kaynağında önlenmesi veya ortadan kaldırılması (Elimine etme)
- Daha fazla tehlikeli olanın daha az tehlikeli olanla değiştirilmesi (İkame etme)
- Toplu Korunma Önlemleri
- Kişisel Korunma Önlemleri

SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Kişiyeye Bağlı Özellikler
- Çevre İle İlgili Özellikler
- Diğer Etkenler

KİŞİYE BAĞLI ÖZELLİKLER

- İnsanların bir işe uyumu, tepkileri, bünyelerinin yapısı, çalışmaları ve değişen koşullara karşı davranışları, herkeste ayrı özellikler gösterir.
- İnsanın bu özellikleri, yaş, cins, beslenme ve kalıtım gibi faktörlerin etkilerinden meydana gelir.

ÇEVRE İLE İLGİLİ ÖZELLİKLER

- Fiziksel Çevre :
Yaşanılan ortamın fiziksel ve kimyasal özellikleridir. Örneğin, iklim koşulları, gürültü, titreşim, aydınlatma, tozlar, radyasyon, makinelerin yerleşimleri (dispozisyonu), ortam atmosferindeki parlayıcı, patlayıcı, tehlikeli ve zararlı gazlar ve buharlar gibi.
- Biyolojik Çevre :
Çalışılan veya yaşanılan ortamda, insan sağlığını etkileyen mikroplar (bakteriler ve virüsler) ve parazitler gibi hastalık etkenleri mevcuttur. Örneğin, kanalizasyon işlerinde ve temizlik işlerinde çalışanların maruz kaldığı mikroplar ve parazitler gibi.

■ **Sosyal Çevre :**

İnsan sağlığını etkileyen sosyal koşulların tümü, sosyal çevreyi meydana getirir. Örneğin, ekonomik durum, barınma, giyinme, beslenme ve eğitim gibi.

■ **Psikolojik Çevre :**

İnsanın psikolojik çevresi, sağlığını çok önemli derecede etkilemektedir. Çeşitli ortamlardan dolayı, insanların ruhsal yapısında bazı değişiklikler meydana gelir. Örneğin, sıkıntı, sinirlilik, dikkatsizlik, dalgınlık gibi. Bunlara ek olarak, stres denilen fizyolojik bir mekanizma ile bazı hormonlar fazla salgılanır. Bunun sonucunda da, çeşitli hastalıklar meydana gelir. (Psikosomatik hastalıklar)

İŞÇİ SAĞLIĞI KAVRAMININ TANIMI (ILO)

- İşçi Sağlığı, her meslekte çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal iyilik hallerini en yüksek düzeye getirmek ve bu düzeyde sürdürmek, sağlıklarına gelebilecek zararları önlemek, işçiyi fizyolojik ve psikolojik yeteneklerine uygun işlere yerleştirmek ve böylece işi insana ve insanı işine uydurmayı amaçlayan bir bilim dalıdır.

İŞÇİ SAĞLIĞI

- Çalışanların sağlığı ile yaptıkları iş arasındaki ilişkiyi, İşçi Sağlığı bilim dalı incelemektedir.
- İşçi Sağlığı konusunda, ilk olarak hekimliğin babası sayılan Hipokrat, öğrencilerine, “Hastalarınıza mesleğini sorun” öğüdünü vermiştir.
- Daha sonra, 1713 yılında, bu konudaki ilk meslek hastalıkları kitabını İtalyan Bernardino Ramazzini yayınlamıştır. Bu şekilde, Ramazzini de, Endüstri Sağlığı'nın babası kabul edilir. Ramazzini'nin bu kitabı yazmasının nedeni, oturduğu kentteki evlerin fosseptiklerinin temizlenmesi işini yapan işçilerin gözlerindeki rahatsızlık olmuştur. Bugün, Ramazzini'nin bu tipik gözleminin, fosseptiklerdeki kükürtlü hidrojen gazının (hidrojen sülfür) etkisi sonucunda oluştuğu bilinmektedir.

- İş hekimliği İtalya'da doğmuş ise de, büyümesini ve gelişmesini sanayi devriminin beşiği olan İngiltere'de geçirmiştir. Sir Percivale Pott, 1775'de baca temizleyicilerinin scrotum (Testis) kanserini tarif etmiştir.
- Amerika Birleşik Devletlerinde, sanayileşme hareketlerinin hızlandığı XX. Yüzyılın başlarında, Meslek Hastalıkları isimli ilk Amerikan kitabı, İç Hastalıkları Profesörü Gillmann Thomson tarafından 1914 yılında yayınlanmıştır.

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birinci Dünya Savaşından sonra 1919 yılında kurulmuştur. ILO, Birleşmiş Milletler'in insan haklarıyla ilgili uzmanlık kuruluşlarından biridir. ILO, tüm dünyada, çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesi için faaliyet göstermektedir. Türkiye Cumhuriyeti de, 1932 yılında ILO'ya üye olmuştur.

- 1919 yılında kabul edilen ILO Anayasası'nın Başlangıç metninde, işçilerin genel ve mesleki hastalıklara ve iş sırasında meydana gelen kazalara karşı korunması gerekliliği de belirtilmiştir. Yine, 10 Mayıs 1944 tarihinde kabul edilen ILO'nun Amaç ve Hedeflerine İlişkin Filadelfiya Bildirgesi'nin III. Maddesinin (g) bendinde de, bütün işlerdeki işçilerin hayat ve sağlıklarının uygun bir biçimde korunması öngörülmüştür.
- Bu şekilde, işçilerin çalışması sırasındaki iş güvenliği koşullarının da, onların sağlıklarının bir parçası olduğu kabul edilmiştir.
- Daha sonraları, Endüstri Sağlığı (İş Sağlığı-İş Hijyeni) kavramları da, dar anlamda İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ve geniş anlamda ise İş Sağlığı ve Güvenliği olarak anılmaya başlanmış ve literatüre yerleşmiştir.

TÜRKİYE'DE İŞÇİ SAĞLIĞININ BAŞLANGICI

- Türkiye'de, çalışanların korunması hareketleri, 1865 yılında yayımlanan Dilaver Paşa Nizamnamesi ve onu izleyen Maadin Nizamnamesi (1869) ile başlamıştır. Yine, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, 1901 yılında, Taşocakları Nizamnamesi yayımlanmıştır. Batı Avrupa'da, 1750'li yıllarda yaşamaya başlayan sanayi devrimlerinin etkisinin, Osmanlı İmparatorluğu'na çok geç intikal etmesinden dolayı, endüstri sağlığı konusunun bütün yönleriyle ele alınması, ancak Cumhuriyet döneminden sonra mümkün olabilmektedir.

TÜRK İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

- Zamanına göre, son derece modern hükümlerle donatılmış olan, Ereğli Havza-i Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Müteallik Kanun (Ereğli Kömür Havzası Maden İşçisinin Hukukuna İlişkin Kanun) 10 Eylül 1921 tarihinde çıkarılmış olup, Milli Mücadele ve Cumhuriyet döneminin, işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili ilk Kanun'udur.

İŞ KANUNLARI

- Cumhuriyet döneminin ilk İş Kanunu, 8 Haziran 1936 tarihinde çıkarılan 3008 sayılı Kanun'dur.
- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile ilgili modern hükümler ise, 1967 yılında çıkarılan 931 sayılı İş Kanunu içerisinde yer almıştır.
- 931 sayılı İş Kanunu'nun, Anayasa Mahkemesi tarafından, şekil yönünden iptal edilmesinden sonra, aynı hükümler, 1971 yılında çıkarılan 1475 sayılı İş Kanunu içerisinde de yer almıştır.

4857 sayılı İş Kanunu

- Avrupa Birliği'nin, Aralık-1999'daki Helsinki zirvesinde, Türkiye'ye adaylık statüsünün tanınmasından sonra, 10 Haziran 2003 tarihinde 4857 sayılı yeni İş Kanunu yürürlüğe konulmuştur.
Bu Kanun ile, 77. maddede, işyerinde çalışanların, işveren tarafından, karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli önlemler, yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirilmesi ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin verilmesi hususu hükme bağlanmıştır.

- Yine, ilk defa olarak, 4857 sayılı İş Kanunu'nun mülga 82. maddesinde, sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde, iş güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için, mühendis veya teknik elemanların görevlendirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

ÇALIŞANLARIN HAKLARI

- Bunlardan başka, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 83. maddesinde de, işçilerin, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili hakları düzenlenmiştir.

Buna göre, işyerinde, iş sağlığı ve güvenliği yönünden, işçinin sağlığını bozacak veya vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, acil ve hayati bir tehlike ile karşı karşıya kalan işçi, iş sağlığı ve güvenliği kuruluna başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasını talep edebilir. İş sağlığı ve güvenliği kurulunun bulunmadığı işyerlerinde talep, işveren veya işveren vekiline yapılır. Kurulun işçinin talebi yönünde karar vermesi halinde, işçi gerekli iş sağlığı ve güvenliği tedbiri alınuncaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. İşçinin çalışmaktan kaçındığı dönem içinde ücreti ve diğer hakları saklıdır.

4857 sayılı İş Kanunu Değişikliği

- 26 Mayıs 2008 tarihinde yayımlanan 5763 sayılı Kanunla, 4857 sayılı İş Kanunu'nun iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili 78. ve 81. maddelerinde çok önemli değişiklikler yapılmıştır.
- 78. maddede yapılan değişiklikle, daha önce, tüzük ve yönetmeliklerin çıkarılması hükmü mevcutken, bu defa yalnızca yönetmeliklerin çıkarılması hükmü öngörülmüştür.
- Daha önce, belirli işyerleri için, kurma izni ve işletme belgesi alınması zorunluluğu mevcutken, yapılan değişiklikten sonra, kurma izni alınması hükmü kaldırılarak, yalnızca işletme belgesi alınması hükmü korunmuştur.

4857 sayılı İş Kanunu Değişikliği

- Yine, 1 Ağustos 2010 tarihinde çıkarılan 6009 sayılı torba Kanunla, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. ve 81. maddelerinde değişiklikler yapılmıştır.
- Buna göre, Tanımlar'la ilgili 2. maddeye, iş güvenliği uzmanı, ortak sağlık ve güvenlik birimi ve eğitim kurumu tanımları eklenmiş ve 81. maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak yeni iki fıkra eklenmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu Değişikliği

- Bu maddenin işyeri hekimleri ile ilgili olan son fıkrası, aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir:
- İşyeri sağlık ve güvenlik birimleri ile ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde görevli işyeri hekimlerinin hizmet verilen işyerlerinde çalışan işçilerle sınırlı olmak üzere görevlerinin ifasında diğer Kanunların kısıtlayıcı hükümleri uygulanmaz. Ancak, tedavi hizmetlerinin icrasında Sosyal Güvenlik Kurumunun izni aranır.

Risk Değerlendirmesi

- Yine, belgelendirilmesi gereken ürünler ve iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili konularda risk değerlendirme, kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların usul ve esasları ile bunları yapacak kişi ve kuruluşların belirlenmesi hakkında da yönetmelikler çıkarılması hükme bağlanmıştır.

Bu hüküm de, daha önceki Kanunda mevcut olmayıp, ilk defa olarak düzenlenmiştir. Böylece, 1950'li ve 1960'lı yılların noktasal tespit bazlı ve reaktif mevzuat sisteminden, 21. yüzyılın risk bazlı ve insan odaklı proaktif mevzuat sistemine geçişin yasal dayanağı, daha önce, Danıştay tarafından iptal edilen İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliğinde mevcutken, bu defa İş Kanunu kapsamında düzenlenmiştir.

İş Güvenliği Uzmanlığı

- 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilk halindeki 82. maddesinde, iş güvenliği hizmetlerinin yerine getirilmesi için, mühendis veya teknik elemanların görevlendirilmesi zorunluluğu mevcut olduğu halde, yapılan değişiklikle, 82. madde yürürlükten kaldırılmış ve 81. madde içerisinde, hem işyeri hekimleri ve hem de iş güvenliği uzmanı olan mühendis veya teknik elemanların görevlendirilmesi zorunluluğu hükme bağlanmıştır. Bu zorunluluk, işletme içerisinde istihdam edilen personel tarafından yerine getirilebileceği gibi, işletme dışında kurulu ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alınarak da yerine getirilebilecektir.

Tüzük ve Yönetmelikler

- 1475 sayılı İş Kanunu'na göre çıkarılmış olup, halen yürürlükte olan Tüzük'ler;
- İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü
- Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük
- Yapı İşlerinde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü
- Maden ve Taşocakları İşletmelerinde ve Tünel Yapımında Alınacak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Önlemlerine İlişkin Tüzük

- 1990'lı yıllarda, Maden ve Taşocakları Tüzüğü'ne göre çıkarılmış olan toplam 5 adet Yönetmelik de, Tüzük yürürlükte olduğundan dolayı, halen yürürlükte bulunmaktadır.
- Yine, 1475 sayılı İş Kanunu ile 872 sayılı ILO Sözleşmesini onaylayan Kanun' a göre 1983 yılında çıkarılmış olan, Makine Koruyucuları Yönetmeliği de, halen yürürlükte dir.

Yeni Yönetmelikler

- Avrupa Birliği müktesebatına uyum amacıyla, Avrupa Birliği'nin iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili iş sağlığı ve güvenliği direktiflerinin tamamının uyumlaştırılması amacıyla, 2003 yılı Aralık ayından itibaren, Yönetmelikler yayımlanmaya başlanmıştır. Avrupa Birliği direktiflerine uyum amacıyla çıkarılan, diğer toplam 28 adet Yönetmelik ise yürürlükte bulunmaktadır.
- Bu Yönetmeliklerin temeli, Avrupa Birliğinde 89/391 sayılı Çerçeve Direktif olarak bilinen ve diğer tüm bireysel direktiflerin dayanağı durumunda olan İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği'dir.

- Ancak, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği, çerçeve durumunda olmasına rağmen, diğer bireysel Yönetmeliklerle aynı seviyede yayımlanmış olduğundan ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun mülga 78. maddesinde belirtilen Tüzük şeklinde düzenlenmediğinden, Danıştay tarafından yürürlüğü durdurulmuştur. Halen, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 78. maddesindeki Tüzük çıkarılması hükmü de kaldırılmış olduğundan dolayı, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği hükümlerinin, yeni hazırlanmakta olan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu içerisinde değerlendirilmesi çalışmaları yürütülmektedir.

ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

- Kullanılan zararlı maddeyi değiştirmek;
Kullanılan bazı kimyasal maddeler çalışanlara büyük zararlar verebilir. Bu kimyasal maddelerin yerine aynı etkiyi yapabilecek zararsız bir kimyasal madde var ise, mutlaka bu kimyasal madde ile değiştirilmelidir.

- **Makinelerde ve makineler üzerinde deęişiklik**
Birçok fabrikada kullanılan makineler, fabrikanın kuruluşu sırasında nasılsa, günümüze kadar, hiç değiştirilmeden, teknolojik gelişmelere göre değişiklik yapılmadan kullanılmaya devam edilmektedir. Halbuki, çağımızda, çalışma ortamını iyileştirmeye yönelik olarak, insan sağlığına zarar vermeyen makineler de yapılmaktadır. Örneğin, tozu kaynağında kesen yeni kapalı sistemler geliştirilmiş, yine gürültüyü kaynağında önleyen, gürültü çıkarmayan sistemler imal edilmiştir.

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün 4. Maddesi

- İşverenin, işyerinde, teknik ilerlemelerin getirdiği daha uygun sağlık şartlarını sağlaması, kullanılan makinelerle alet ve edevattan herhangi bir şekilde tehlike gösterenleri veya hammaddelerden zehirli veya zararlı olanları, yapılan işin özelliğine ve fennin gereklerine göre, bu tehlike ve zararları azaltan alet ve edevatla değiştirmesi, iş kazalarını önlemek üzere, işyerinde alınması ve bulundurulması gerekli tedbir ve araçları ve alınacak diğer iş güvenliği önlemlerini devamlı surette izlemesi esastır.

■ **Havalandırma ;**

İşyerlerinde havalandırma, genel ve lokal havalandırma şeklinde yapılmaktadır.

Genel havalandırmanın amacı, çalışılan ortamdaki kirli havayı azaltmak ve oksijen miktarını fazlalaştırmaktır.

Lokal havalandırmanın amacı ise, yapılan iş dolayısıyla zehirli gazın, tozun, buharın çıktığı kaynaktan veya kaynağa yakın yerde aspirasyon sistemiyle dışarı atılmasıdır.

■ **Sulu Sistem ;**

Birçok işte, özellikle tozlu işlerde sulu sistem kullanılır. Örneğin, otomotiv sanayiinin boya ünitelerinde, zehirli boya maddeleri, su perdesi kurularak zararsız hale getirilir.

Diğer yandan, sulu sistemin en fazla kullanıldığı alanlardan birisi de, maden ocaklarındaki delme işlemleridir.

■ **Düzen ve Temizlik ;**

Çevrenin kontrolünde en önemli faktörlerden birisi de, işyerinin genel düzeni ve temizliğidir.

Her işyerinin tertip ve düzeninin iyi olması ve bu durumun devamlı olmasını sağlayıcı bir plan ve programı bulunmalıdır.

Sağlığın korunması, kurulu düzenin ve arzulanan temizliğin yeterli ve devamlı olması ve yapılacak günlük çalışma ve kontrollara mümkündür.

Yapılacak günlük çalışmalarda, aşağıda sıralanan yerler ve hizmetlerde düzen ve temizliğin sağlanmış olması gereklidir :

DÜZEN VE TEMİZLİĞİN SAĞLANMASI

■ **Binalarda ve Açık Yerlerde;**

Döşeme, zemin, duvarlar, tavan, pencereler, kapılar, merdivenler, rampalar, seyyar merdivenler, geçit yolları, aydınlatma lambaları ve reflektörlerin, temizlik ve düzenine dikkat edilmesi gereklidir.

■ **Makinelerde, Araçlarda ve Gereçlerde;**

Gereken yerlere yeteri kadar çöp sepeti konulması, yanıcı maddelerin kendiliğinden kapanan metal kaplarda bulundurulması, biriken parça ve çöplerin belirli süreler içinde toplanması ve işyerinden uzaklaştırılması gereklidir.

TOKSİK MADDELER

- **Toksik Maddelerin Konsantrasyonunun İzlenmesi :**
Bir işyerinde, toksik (zehirli) maddelerin insan sağlığını bozmayacağı kabul edilen azami konsantrasyonlarına, “müsaade edilen azami konsantrasyonlar” denilir.
- **Müsaade Edilen Azami Konsantrasyon (M.A.K. Değer) :**
İşçi Sağlığı ve İş Hijyeninde kullanılan bir deyimdir. Zehirli olduğu kabul edilen bir maddeye, çalışma ortamında 7.5 saatlik iş süresince maruz kalındığında, sağlığa zararlı olmayacak konsantrasyon anlamındadır. Bu zararsız konsantrasyon eşik sınır değer olup, hacim, ağırlık ve parçacık birimleri ile ifade edilir.

- **P.P.M. (Parts Per Million) :**
Hacim ile ifade edildiği takdirde (gazlar ve buharlar için), çalışma yeri havasında milyonda kısım (p.p.m.) olarak gösterilir. Milyonda kısım ifadesinin karşılığıdır. Müsaade edilen azami konsantrasyonun hacim ile ifadesidir.
- **Mg/m³ (1 metreküp havada bulunacak maddenin miligram olarak miktarı)**
Ağırlıkça ifade edildiği takdirde (gazlar, buharlar, sıvı ve katı maddeler için) beher metreküp çalışma yeri havasında mg/m³ olarak gösterilir. Müsaade edilebilen azami konsantrasyonun ağırlıkça ifadesidir.
Çalışma ortamında tespit edilen konsantrasyon, müsaade edilebilen azami konsantrasyonun üzerinde ise, teknik önlemlerle bu konsantrasyon düşürülür.

ÇALIŞANLARIN KONTROLU

■ İşe Giriş Muayeneleri :

Ülkemizde, çalışma hayatındaki en büyük eksikliklerden bir tanesi, işe girerken işe giriş muayenelerinin eksik yapılması ve hatta hiç olmayışıdır. Bunun da en büyük nedeni, işyerlerinde işyeri hekiminin olmayışından veya hekimin bulunduğu işyerlerinde de, asli görevi olan koruyucu sağlık hizmeti yerine tedavi edici sağlık hizmetine yönelik çalışmanın yaptırılmasıdır.

İŞYERİ HEKİMLERİ YÖNETMELİĞİ

- İşyeri Hekimleri Yönetmeliğinde, işyeri hekimlerinin tıbbi görevlerinin en başında, çalışanların işe giriş muayenelerinin yerine getirilmesi hükmü ile bu görev işyeri hekimlerine verilmiştir.

- İşyerlerinde bulunan hekimler, uygulamada, Sağlık Bakanlığının görevi olan tedavi edici hekimliğe ağırlık vermişlerdir. Bu durum, yasalara göre yanlış bir uygulamadır.
- İşe giriş muayenelerinin yapılmasındaki amaç, çalışanın fiziki ve ruhsal yapısına uygun bir işe yerleştirilmesidir. Bu da ancak, işyeri hekimi vasıtasıyla olur. Çünkü, işyeri hekimi, işin özelliğini, işyerinde kullanılan maddelerin neler olduğunu ve bunların ne gibi zararlar verdiğini bilir ve işe giren kişiyi bu açıdan değerlendirerek kişiye en uygun işin verilmesini sağlar.

- **Periyodik Muayeneler :**
Bu muayenelerin amacı, işyerlerindeki zararlı maddelerin ve kötü çalışma koşullarının çalışanlar üzerinde oluşturabileceği olumsuz etkileri erkenden ortaya çıkarmak ve tedavi için gerekeni yapmaktır.
Bir hastalık ne kadar erken teşhis edilirse, tedavisi o kadar kolay ve etkin olur, hastalığın ilerlemesi durdurulur. Bu da ancak, sık kontroller, tahliller ve araştırmalarla mümkün olur.

■ **Eğitim :**

İş sağlığı ve güvenliğinde, en önemli etkenlerden birisi de eğitimidir.

4857 sayılı İş Kanununun 77. maddesine göre, işverenler, işçileri karşı karşıya buldukları mesleki riskler, alınması gerekli önlemler ve yasal hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirmek ve gerekli iş sağlığı ve güvenliği eğitimini vermek zorundadırlar.

■ **İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Yönetmeliği**

(Madde 11) : Çalışanlara verilecek eğitim, işyerinin faaliyet alanına göre aşağıdaki ve benzeri konulardan seçilir :

- a) Genel iş sağlığı ve güvenliği kuralları,
- b) İş kazaları ve meslek hastalıklarının sebepleri ve işyerindeki riskler,
- c) Kaza, yaralanma ve hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması,
- d) İş ekipmanlarının güvenli kullanımı,
- e) Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- f) Yasal mevzuat ile ilgili bilgiler,
- g) İşyerinde güvenli ortam ve sistemleri kurma,
- h) Kişisel koruyucu alet kullanımı,
- i) Ekranlı ekipmanlarla çalışma,
- j) Uyarı işaretleri,
- k) Kimyasal, fiziksel ve biyolojik maddelerle ortaya çıkan riskler,
- l) Temizlik ve düzen,
- m) Yangın ve yangından korunma,
- n) Termal konfor şartları,
- o) Ergonomi,
- p) Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri,
- r) İlk yardım, kurtarma.

■ **Kişisel Koruyucu Donanımların Çalışanlar Tarafından Kullanılması :**

Kişisel koruyucu donanımlar;

a)Hangi tehlikeli duruma karşı kullanılacaksa, o alanda, çalışanın güvenliğini sağlayacak özellikte olmalıdır.

b)Kullanımı esnasında, hiçbir şekilde, insan vücuduna sağlık yönünden zarar vermemelidir.

c)Kullanılan malzeme rahat olmalıdır. Kullanıcı rahatsız etmemelidir.

d)Sağlam ve dayanıklı olmalıdır.